

Kommunal- og regionaldepartementet
postmottak@krd.dep.no

Deres ref.:

Vår ref.:

10/7589 /30394/11-Q13
&13

Saksbehandler:

Yngve Voktor

Dato:

05.07.2011

Telefon:

77 79 01 19

HØRINGSUTTALELSE FRA TROMSØ-OMRÅDETS REGIONRÅD - NOU 2011:3 KOMPETANSEARBEIDSPLASSE - DRIVKRAFT FOR VEKST I HELE LANDET

Tromsø-området regionråd omfatter kommunene, Balsfjord, Karlsøy og Tromsø.

Tromsø-området regionråd vil få lov til å berømme utvalget med professor Karen Helene Ulltveit-Moe, Universitetet i Oslo i spissen, for vel gjennomført arbeid med en rekke gode og kreative forslag til tiltak.

Regionrådet vil også vise til Troms fylkeskommune ved Fylkestingets høringsuttalelse som vi synes er et godt stykke håndverk. Fylkeskommunens høringsuttalelse slik den foreligger ivaretar slik vi ser det viktige innspill noe som også støttes av kommunene som inngår i Tromsø-området regionråd.

Regionrådet synes at utredningen inneholder forslag til en rekke gode tiltak som kan være egnet til å spre kompetansesarbeidsplasser. Vi ønsker imidlertid å komme med følgende innspill og kommentarer:

- Regionrådet vil understreke betydningen av at Norge har en regional utviklingspolitikk som innenfor rammene for den nasjonale politikk er i stand til å fange opp den enkelte regions situasjon samt utnytte regionens naturlige fortrinn.
- Regionrådet vil også påpeke viktigheten av at regionale aktørers bidrag vil være avgjørende og da særlig i et samspill med aktører som det offentlige, næringsliv, FoU-miljøer med mer.
- Tromsø-området regionråd vil påpeke at denne utredningen er et viktig innspill i en samfunnsdebatt om regional utvikling. Regionrådet vil på lik linje med Troms

fylkeskommune påpeke at det i mandatet og analysen er satt fokus på andeler av befolkningen med høyere utdanning. I Tromsø-området er fortsatt mange distriktsarbeidsplasser innenfor primær- og sekundærnæringene, knyttet til fiskeri, herunder fiskeoppdrett, reiseliv og jordbruk. Regionrådet mener på linje med Troms fylkeskommune at det er viktig å trekke inn at kompetansearbeidsplasser ikke bare omfattes av arbeidsplasser som krever høyere og lengre utdanning.

- Regionrådet mener at det må legges til grunn en regional utviklingspolitikk som utarbeides i fellesskap mellom en rekke aktører på flere nivå, og som fanger opp flere hensyn enn kompetansearbeidsplasser definert som arbeidsplasser som betinger lengre utdanning, utdanning på universitets og høyskolenivå. Dagens næringsliv etterspør også personell med fagopplæring fra for eksempel videregående skole. Det er derfor viktig at slik kompetanse får fokus i den fremtidige arbeidet med å tilrettelegge for *kompetansearbeidsplasser*. Samfunnets kompetanseoppbygging må gjenspeile næringslivets behov, og gi grunnlag for innovasjon og nyskaping, bedre offentlige tjenester og personlig vekst.

Tromsø-områdets regionråd støtter følgende tiltak som vi mener er godt egnet til spredning av kompetansearbeidsplasser:

- f). Tilrettelegge for, og gi insentiver til, at lokalisering av ulike funksjoner innen statlige virksomheter kan skje utenfor hovedstadsregionen*
- g). Tilrettelegge systematisk for fjernarbeid og stedsuavhengige arbeidsplasser innen offentlig sektor.*
- h). Utrede muligheten for å innføre regional forankring av hovedkontor for heleide offentlige selskaper som en eksplisitt målsetting i eierskapspolitikken.*
- j). Prioritere og øke satsingen på utbygging av høyhastighets bredbånd over hele landet.*

Tromsø-områdets regionråd mener at statens virkemidler må økes betraktelig slik at områder, regioner, kommuner hvor kommersielle aktører ikke finner det forretningsmessig lønnsomt å bygge ut bredbånd (optisk fiberkabel), likevel får mulighet til å få på plass og tilgang til slik infrastruktur. Det må videre legges til rette for at hele landet får tilgang til neste generasjons mobilnett, det som betegnes som 4G.

- o). Gjennomføre en evaluering av de samfunnsøkonomiske gevinstene ved regionale traineeordninger, som grunnlag for en eventuell utvikling og utvidelse av ordningen*

Regionrådet vurderer at dagens traineeordninger som et viktig virkemiddel for rekruttering til kompetansearbeidsplasser, og støtter tiltaket.

p). Legge til rette for god norskopplæring og mer effektiv godkjenning av eksisterende utdanning for innvandrere.

Regionrådet støtter utvalgets forslag til tiltak med den vurdering av at dagens og fremtidens innvandrere utgjør en vesentlig ressurs til å bekle kompetansearbeidsplasser. Vi vil imidlertid presisere at det også må legges til rette for en ordning som muliggjør en raskere godkjenning av utenlandsk utdanning for den enkelt innvandreren.

q). Fremme kommunale utleieboliger som rekrutteringsvirkemiddel, gjennom å opprette en ordning gjennom Husbanken som avlaster kommunene for risikoen knyttet til bygging av slike boliger, forutsatt at kommunene selv tar initiativ til og legger til rette for en slik satsing.

Tromsø-områdets regionråd støtter utvalgets tiltak. Det er et stort behov for kommunale utleieboliger i små distriktskommuner. Dette da risikoen ved nybygg er stor og fortjenesten ved salg er liten. Lånetaksten vil i flere tilfeller overskride salgsværdien av en ny bolig i distriktene. Noe som kan være til hinder for nyetableringer/tilflyttinger i distriktene. Slik regionrådet ser det vil kommunale utleieboliger kunne bidra til nyetableringer, bosetting og rekruttering til allerede eksisterende virksomheter, herunder også kompetansearbeidsplasser.

t). Økt samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner, arbeidsliv og NAV, for å sikre relevansen og finansieringen av et desentralisert etter- og videreutdanningstilbud.

u). Studielåns- og stipendordninger for etter- og videreutdanning bør styrkes og gjøres betinget av gjennomføring.

v). Gi universiteter og høyskoler sterkere insentiver til å samarbeide med lokalt næringsliv om innretning og spesialisering av utdanningstilbudet tilpasset lokalt arbeidslivs behov.

w). Finansieringssystemet, herunder midler knyttet til satsingen på «Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon», må utformes slik at universiteter, høyskoler og instituttsektoren kan spille en sterkere rolle i lokal kunnskapsformidling, innovasjon og omstilling til kunnskapsintensivt næringsliv.

Regionrådet støtter tiltakene, t, u, v og w. Regionrådet er på linje med Troms fylkeskommune her og mener at det er viktig at det legges til rette for et utstrakt samarbeide mellom utdanningsinstitusjoner på ulike nivå. Videre må staten få på plass bedre rammevilkår for studiesentermodellen. Vi er også enig med fylkeskommunen i at

det arbeides for en videreutvikling av infrastrukturen for etter- og videreutdanning i distriktene gjennom en tverrfaglig strategi der institusjoner som folkebibliotek, studieverksteder og regionale studiesenter inngår. Universiteter og høyskoler bør også stimuleres til å tilby desentraliserte etter- og videreutdanningstilbud som kan være med på å skape kompetansearbeidsplasser. I denne sammenheng vil også kunnskapssparker, næringshager og andre regional innovasjonsrettet infrastruktur spille en viktig rolle i skapingen av kompetansearbeidsplasser.

x). Målretting av arbeidsmarkedstiltak mot omstillingsbehovene i de regionale arbeidsmarkedene

y). Adgangen til å gi støtte til etter- og videreutdanning bør utvides for å bidra til at arbeidstakere skal komme i nytt produktivt arbeid.

Regionrådet mener at disse forslagene til tiltak fra utvalget er viktige for å utnytte statens arbeidsmarkedstiltak på en bedre måte. I dag er det mange hindringer for en effektiv kombinasjon av de støtteordninger som NAV tilbyr en klient som ønsker å ta etter- og videreutdanning.

Tromsø-området regionråd ønsker videre å kommentere flere av utvalgets forslag til tiltak: Vi vil understreke nok en gang at regionrådet synes at utvalget har gjennomført en meget god jobb.

c). Prioritere infrastrukturtiltak som utvider og/eller kobler sammen regionale arbeidsmarkeder.

Regionrådet vil på linje med Troms fylkeskommune, i tillegg til veginvesteringer må også andre infrastrukturtiltak som havneutbygginger, herunder bygging/modernisering av kaier og terminaler samt kollektivtransport tas med som tiltak som kan virke regionforstørrende.

k). Forenkle målstrukturen og styringen av Innovasjon Norge, for å legge til rette for større og mer målrettede satsinger.

Tromsø-området regionråd mener at det er viktig at midlene som forvaltes av Innovasjon Norge på regionalt nivå bidrar til å møte de næringsmessige utfordringene som regionen står overfor, og på denne måten bidrar til å stimulere de miljøene som innehar/kan ha et potensiale som kan gi utvikling i regionen. Slike større og mer målrettede satsinger som det her siktes til må ikke gå på bekostning av en sunn og bærekraftig videreutvikling av allerede eksisterende næringsstrukturer og bosettingsmønstre.

l). Prioritere virkemidler som kan bidra til å utvikle sterke næringsklynger og kompetansemiljøer. Dette gjelder også virkemidler som bidrar til omstilling av bedrifter og næringsmiljøer i retning av kompetanseintensiv aktivitet.

Regionrådet er enige med utvalget at det er viktig å bidra til utvikling av sterke næringsklynger og kompetansemiljø. I denne sammenhengen vil vi få å kunne oppnå en sunn, bærekraftig og kompetansebasert næringsutvikling fortsatt være avhengig av gode virkemidler, som RDA-ordningen. Dette virkemidlet har bidratt til styrking av allerede eksisterende kompetansemiljøer/klynger men ikke minst ført til at nye miljøer har vokst fram. Dette innenfor næringsområder som, marin bioteknologi, informasjonsteknologi, miljøbaserte næringer med mer.

m). Prioritering av infrastrukturtiltak som gir tidsbesparelse og bedret tilgjengelighet framfor personrettede virkemidler, herunder fjerning av pendlerfradraget.

Regionrådet viser her til tiltakssonen for Finmark og Nord-Troms. Bakgrunnen for opprettelsen av denne ordningen er de spesielle utfordringene som kommunene i tiltakssonen står overfor. Utfordringer knyttet til nærings- og befolkningsutvikling og ikke minst rekruttering av kompetent arbeidskraft. Regionrådet er av den oppfatning av at virkemidlet har tilført noen av kommunene i virkemiddelområdet kompetent arbeidskraft. Vi vil imidlertid påpeke at det fortsatt er større deler av tiltakssonen som står overfor de samme utfordringene som tidligere.

Videre vil Tromsø-områdets regionråd vil advare mot å utvikle ordningen med pendlerfradrag, noe som kan vanskeliggjøre tilgangen av kompetente arbeidstakere til kompetansearbeidsplasser i næringssvake regioner. Noe som igjen kan føre til at distriktene mister potensiell arbeidskraft til de større byene i regionen. Regionrådet er av den oppfatning av at pendlerfradraget oppfattes som viktig for de som bor i distriktene. Dersom en skal vurdere en eventuell fjerning av pendlerfradraget kan en kanskje spesielt så på de deler av landet med størst andel som får reisefradrag, som Akershus fylke.

n). Vurdere om ordningen med avskrivning av studielån kan utvides for å styrke tilgangen på arbeidskraft med høyere utdanning i utvalgte geografiske områder.

Tromsø-områdets regionråd støtter utvalgets argumentasjon om at denne ordningen; er så målrettet og kraftfull at det gir effekt på rekrutteringen til kompetansearbeidsplasser... Dette tilsier at tiltaket bør brukes selektivt mot utvalgte geografiske områder med særlig rekrutteringsutfordringer.

Regionrådet vil på linje med Troms fylkeskommune henstille til at det utvises varsomhet med å utvide ordningen til å omfatte nye områder, da dette vil kunne svekke ordningens effekt til rekruttering i kommuner som i dag omfattes av ordningen.

Omstilling av jobber og mennesker fører til at mennesker enten flytter til, blir værende eller flytter fra, noe som også fører til omstilling av lokalsamfunn og det økonomiske tyngdepunkt forflytter seg geografisk. I visse tilfeller betyr nedleggelse av en hjørnesteinsbedrift at lokalsamfunnet blir særlig hardt rammet., noe som igjen kan ha dramatiske konsekvenser for den enkelte og for lokalsamfunnet. Regionrådet støtter utvalgets forslag (x) til målrettede arbeidsmarkedstiltak og forslag (y) om utvidet støtte til etter- og videreutdanning, samt forslag (z) koordinering av virkemiddelbruken på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

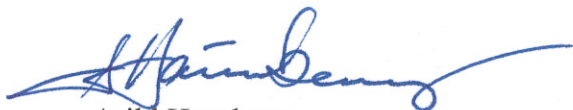
Når det gjelder utvalgets forslag til endringer i virkemiddelordninger, jfr. meldingens kap 6, Økonomiske og administrative konsekvenser, så er har Tromsø-områdetets regionråd følgende merknader:

- Regionrådet er enig med utvalget i at en økt satsing på fysisk og digital infrastruktur, i henhold til de retningslinjer som utvalget foreslår, vil kunne gi betydelige bidrag til utvikling av, og rekruttering til, kompetansearbeidsplasser i hele landet. Videre er regionrådet enige med utvalget om at bevilgningene over statsbudsjettet til investeringer innenfor samferdsel og digital infrastruktur bør økes.
  - Tromsø-området er uenig med utvalgets forslag til fjerning av pendlerfradraget, se overfor.
  - Regionrådet er enig med utvalget i at de så kalte kompensasjonsmidlene for økt arbeidsgiveravgift i kommunene Bodø og Tromsø bør prioriteres til tiltak for vekst og spredning av kompetansearbeidsplasser. Det vises til høringsuttalelse fra Troms fylkeskommune, Fylkestinget: ”Kompensasjonsmidlene har bidratt til et løft i regionen”. Tromsø-områdetets regionråd er av samme oppfatning som fylkestinget konkluderer med: ” Det må slås fast at dersom differensiert arbeidsgiveravgift ikke blir gjeninnført på 2003-nivå for hele fylket, er det ingen gode argumenter for å endre på ordningen med kompensasjonsmidler, og denne ordningen må da fortsette.
  - Regionrådet er enig med utvalget i at fylkeskommunene gjennom sin rolle som regional utviklingsaktør i større grad må prioritere utvikling av kompetansearbeidsplasser.
-
- Ad: ”*Høyere ambisjon – uendret ressursbruk innenfor den brede distrikts- og regionalpolitikken*”

Her er Tromsø-området regionråd på linje med Troms fylke, Fylkestinget og støtter utvalgets mindretall i at det ikke foreligger et godt nok grunnlag til å vurdere konkrete og store omprioriteringer innefor dagens rammer for den brede distrikts- og regionalpolitikken. Regionrådet mener at en slik omprioritering kan føre til en rekke negative effekter og en samfunnsutvikling som ikke bygger opp under muligheten for desentraliserte arbeidsplasser, herunder kompetansearbeidsplasser. Noe som i andre rekke kan føre til at det blir vanskeligere for bedrifter og kommunale administrasjoner å holde på arbeidskraften og møte de stadig hyppigere arbeidsmarkedssituasjoner som en økt globalisering fører til.

Regionrådet deler mindretallets oppfatning av at *et høyt ambisjonsnivå for satsingen på spredning av kompetansearbeidsplasser tilsier en prioritering også ut over rammene for dagens distrikts- og regionalpolitikk.*

Med vennlig hilsen
Tromsø-området regionråd

Arild Hausberg

Leder av Tromsø-området regionråd og ordfører i Tromsø

Gunda Johansen (s)

Ordfører i Balsfjord

Bent Gabrielsen (s)

Ordfører i Karlsøy